

MEMO

Van : Aon Hewitt
Datum : 12 augustus 2015
Betreft : Reactie Aon Hewitt inzake de internetconsultatie Concept Wetsvoorstel variabele pensioenuitkering

Inleiding

Aon Hewitt maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het Concept Wetsvoorstel variabele pensioenuitkering (hierna: wetsvoorstel).

Wij zijn verheugd dat er een wetsvoorstel is dat een risicodragende uitkering na pensionering faciliteert. Dit biedt meer maatwerk voor de deelnemer, omdat dit leidt tot een hogere verwachte pensioenuitkering met verbetering van de koopkracht. Deze methodiek sluit ook beter aan bij de defined benefit regelingen, omdat bij defined benefit regelingen normaliter ook sprake kan zijn van een verhoging van het pensioen door toeslagverlening (indexatie).

knelpunten

De huidige wettelijke vormgeving van premieovereenkomsten kent volgens de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel twee belangrijke knelpunten:

- a. Het kapitaal moet bij pensionering in één keer worden omgezet (uitgezonderd de tijdelijke regeling pensioenknip) in een levenslange vaste uitkering. De hoogte van die uitkering is afhankelijk van de waarde van de portefeuille en de rentestand op dat moment;
- b. Omzetting op één moment leidt ertoe dat de beleggingshorizon in zakelijke waarden onnodig wordt verkort.

Het bij (a) beschreven knelpunt doet zich ons inziens met name voor bij de wat oudere lifecycles. Bij de huidige meer gangbare lifecycles wordt in de samenstelling van de de lifecycles het renterisico over een fors aantal jaren afgebouwd middels opbouw van de matching portefeuille. Het in te kopen pensioen bij de vaste uitkering is daarmee niet meer afhankelijk van de rentestand van dat moment, aangezien dalingen van de rente worden gecompenseerd door stijgingen in de waarde van de matching portefeuille en vice versa. Het nadeel genoemd bij b is waar maar heeft met name te maken met de opbouw van de matchingportefeuille en de afdekking van het renterisico zoals besproken onder a.

Beide nadelen kunnen ons inziens worden ondervangen door meer maatwerk mogelijk te maken in de life cycles. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een target date aanpak, waarbij deelnemers meer vrijheid hebben op welk moment zij pensioen willen inkopen. Dat is een aanpak die in het buitenland al gevoerd wordt en waarbij gebruik gemaakt kan worden van de in het buitenland opgedane kennis en ervaringen. Zie verder onze kanttekening opgenomen bij (h) in de volgende paragraaf.

Kanttekeningen

Wij hebben enige kanttekeningen bij het wetsvoorstel:

- a. Wij achten het van zeer groot belang dat er goed gecommuniceerd wordt over de risico's die gepaard gaan met de keuze voor een variabele uitkering. Vooral op communicatief gebied bevat het wetsvoorstel dan ook nogal wat uitdagingen voor pensioenuitvoerders. Er moet bijvoorbeeld informatie worden gegeven aan de deelnemer over de risico's en gevolgen bij een variabele uitkering, waaronder een indicatie van de hoogte van de vaste en variabele uitkeringen op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario. Denkbaar is dat dit tot een cijferbrij aan informatie leidt met de nodige disclaimers en dat een te maken keuze bij pensionering, zeker voor mensen zonder financiële achtergrond, niet eenvoudig zal zijn, hetgeen kan leiden tot een suboptimale keuze.
- b. Wij verwachten dat de communicatie, de verplichtingen rond de prudent person regel en de uitbreiding van de zorgplicht tot hoge kosten leiden bij aanbieders. Het is niet denkbeeldig dat hierdoor de voordelen van het aanhouden van een hoger belang in aandelen (deels) teniet worden gedaan.
- c. Gepensioneerden hebben in zijn algemeenheid weinig tot geen mogelijkheden om extra inkomsten te genereren. Het risico op een verlaging van de uitkering kan voor een gepensioneerde toch aanleiding zijn om dan toch maar te kiezen voor een vaste uitkering.
- d. Wij missen in onderhavig wetsvoorstel een meer brede analyse ten aanzien van de inkomensgevolgen voor gepensioneerden in geval hij kiest voor een variabele uitkering. Normaliter krijgt de Nederlandse gepensioneerde een vast inkomen dat jaarlijks stijgt, door indexatie van het pensioen uit de tweede pijler (voor zover van toepassing) en indexatie van de AOW. Gepensioneerden kunnen met allerlei wettelijke regelingen te maken krijgen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, die inkomensafhankelijk zijn, en ook nog eens regelmatig wijzigen als gevolg van overheidsbeleid. In geval de pensioenuitkering per jaar in hoogte fluctueert, als gevolg van een keuze voor een variabele uitkering op grond van onderhavig wetsvoorstel, zal de vraag of een gepensioneerde al dan niet een beroep kan doen op zo'n wettelijke regeling per jaar wellicht verschillend kunnen worden beantwoord, hetgeen de rechtszekerheid niet bevordert.
- e. Het succes van de mogelijkheid tot variabiliseren van de pensioenuitkering is vooral afhankelijk van de mate waarin pensioenuitvoerders dit initiatief omarmen. Zo hebben wij in de praktijk bij pensioenuitvoerders terughoudendheid ervaren bij de communicatie over de mogelijkheden van de pensioenknp. Dit verklaart mogelijk ook het feit dat er maar beperkt gebruik is gemaakt van de pensioenknp. Het verlagen van de ingegane pensioenuitkering door slechte beleggingsrendementen kan een negatieve uitstraling op pensioenuitvoerders hebben (ongeacht marktontwikkelingen die ten grondslag liggen aan de slechte rendementen), wat vooral verzekeraars ervan kan weerhouden de variabilisering aan te bieden.
- f. In het wetsvoorstel wordt uitgegaan van een spreidingsperiode van maximaal vijf jaar van een negatieve of positieve schok. Aangezien de beleggingsresultaten behoorlijk volatiel zijn, vinden wij het wenselijk dat standaard wordt uitgegaan van een spreidingsperiode van vijf jaar. Bij een korte spreidingsperiode zal de pensioenuitkering van jaar op jaar behoorlijk kunnen fluctueren.
- g. Binnen ondernemingen is vaak sprake van een heterogene samenstelling. Zo zal de risicohouding van een werknemer vaak afhankelijk zijn van het functieniveau. Die risicohouding bepaalt op haar beurt, of en zo ja in welke mate, variabilisering van de pensioenuitkering gewenst is. Dit pleit er voor dat door de pensioenuitvoerder in overleg

met de werkgever wordt nagegaan of er verschillende toedelingskringen binnen een onderneming onderscheiden moeten worden.

- h. Volgens de huidige wettelijke regeling wordt in de lifecycles het beleggings- en renterisico afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert. Bij een pensioenovereenkomst met variabele pensioenuitkering zal het beleggings- en renterisico pas later worden afgebouwd. Binnen een dergelijke pensioenovereenkomst moet echter volgens het wetsvoorstel de mogelijkheid geboden worden om op de pensioendatum te kiezen voor een vastgestelde pensioenuitkering. Omdat er in de nieuwe lifecycles op de pensioendatum nog sprake zal zijn van beleggings- en renterisico, wordt de pensioenuitkering bij keuze voor een vastgestelde pensioenuitkering nog sterk afhankelijk van de ontwikkelingen op de financiële markten in de periode voor pensionering. Dit kan mogelijk voorkomen worden door deelnemers al enige jaren vóór pensioneren de keuze te bieden voor een vastgestelde pensioenuitkering, dan kan voor deze groep een aparte lifecycle worden ingericht waarbinnen het beleggings- en renterisico wel wordt afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert.

Afsluitend

Het wetsvoorstel biedt de mogelijkheid van meer maatwerk voor deelnemers doordat de verplichting om een vaste uitkering te kopen bij pensionering wordt uitgebreid met de keuzemogelijkheid van een variabele uitkering. Dit biedt meer maatwerk. Wij maken ons zorgen over de wijze waarop een juiste communicatie tegen acceptabele kosten kan worden vormgegeven.